

“A Esquerra ja no hi ha marge per a la confrontació”



El secretari general d'ERC, Joan Ridaó (Rubí, Vallès Occidental, 1967), ha publicat 'Catalunya i Espanya, l'encaix impossible' (Proa, 2011) on dóna arguments sobre l'obsolescència de dos conceptes del catalanisme: el de l'encaix i el de la locomotora econòmica.

Dieu al pròleg que “els somnis de la raó populista han començat a crear autèntics monstres polítics a casa nostra”. En qui pensàveu?

—És evident que importem d'Europa el populisme, les receptes fàcils i l'ús d'arguments molt simples per a problemes complexos, com ara el de la immigració. Hi ha molt populista i demagog

en la política catalana. Qualsevol intent de donar respostes simples és populista. Fins ara Catalunya n'havia estat una mica exempta, però ja s'hi comença a trobar. El senyor Anglada, amb la qüestió de la immigració, n'és un cas clar –tot i el correctiu que ha rebut a les eleccions catalanes.

—**A la darrera entrevista a EL TEMPS acusàveu Joan Laporta de**

populista. Ara és número dos de la vostra llista a Barcelona.

—Nosaltres hem fet un acord a Barcelona que se circumscriu a Barcelona i que intenta sumar esforços i energies a la ciutat, tenint en compte l'atomització del mapa polític i electoral d'aquestes municipals. S'ha de delimitar el cas de Barcelona i no s'ha de fer extensiu. Jo he expressat de vegades les meves reserves

—no ho negaré— sobre la manera de fer de Joan Laporta. Allò que vaig dir, ho vaig dir. En la mesura que la incorporació de Laporta pugui aportar a Esquerra més energies o més suport, benvingut sigui.

—El cap de llista per Barcelona, Jordi Portabella, ha anat a la seva?

—No. Ha tingut un paper preponderant i decisiu a l'hora de conformar aquesta candidatura, però hi ha hagut un procés d'acompanyament per part de la direcció del partit —que, en aquest sentit, des del primer dia s'hi ha sentit vinculada i informada. Evidentment, qui ha liderat la negociació i qui ha proposat aquest acord ha estat Jordi Portabella. No vol dir que la direcció del partit no n'hagi estat informada. La prova és que aquest dilluns mateix l'executiva nacional va acabar validant l'acord, que pot significar per a Esquerra —que, malauradament, culminarà un cicle electoral a la baixa però que pensa en el cicle vinent— un resultat millor. Esquerra té una implantació molt homogènia dins el mapa municipal, i això és la garantia d'uns resultats més que dignes, però el balanç es mesura també segons el resultat obtingut a les grans ciutats —i el resultat de Barcelona és molt important. Pensant en aquest horitzó, i potser amb un excés d'urgències, hem fet aquest acord.

—Dieu que hi ha hagut un excés d'urgència, en aquest acord?

—Vull dir que no afrontem aquestes eleccions amb la tranquil·litat que ho fèiem el 2007 o en un altre context. A mi m'agradaria superar aquesta etapa, ja. Estic segur que les eleccions municipals aniran bé —o almenys hi haurà uns resultats dignes—, però és evident que el resultat del novembre és molt a prop. Això condiona, i aquest cicle és determinat per aquest fet, per un resultat anterior que no ha estat bo. No són unes eleccions que es puguin descontextualitzar del moment polític que travessa Esquerra.

—Tindran influència directa en el congrés que Esquerra ha de fer a la tardor?

—Per això deia que tinc ganes de superar aquesta etapa, amb aquestes municipals que estic convençut que aniran raonablement bé, que aquests condicionants que tenim s'esvairan després del 22 de maig. En canvi, estic convençut que el congrés serà de relançament i de reforç. Després hi ha les eleccions generals del març —no sortim mai d'urgències—, però

ja serem en un altre context. Com que estic convençut que el congrés serà de cohesió, de relançament, d'unitat, perquè a Esquerra ja no hi ha marge per a la confrontació —després d'un congrés amb quatre candidatures i les vicissituds internes—, al partit hi ha consciència que no pot ser res més sinó això...

—Creieu que hi haurà una candidatura única?

—Home! Ho crec, hi aspiro i és la situació més desitjable. Una altra cosa és que inicialment hi pugui haver diverses persones que puguin ser vistes com a possibles líders del partit —o fins i tot que alguna s'hi mostri disposada—, però que al final d'aquest procés hi hagi una sola candidatura és la situació més normal i més desitjable. Jo ho espero. A més, hi ha un fet que hi ajuda: Joan Puigercós ha fet un pas al costat no optant a la reelecció i, per tant, ara té l'autoritat moral i l'ascendent necessari dins l'organització per a parlar amb tothom i consensuar aquesta candidatura.

—Sou independentista perquè l'encaix és impossible, com diu el títol del llibre?

—El partit acaba de fer vuitanta anys. La història d'ERC il·lustra prou bé l'evolució d'això: quan el partit es funda, és la suma de l'independentisme de Macià, d'Estat Català i el republicanisme de Companys i el grup d'intel·lectuals socialitzants de *L'Opinió*. Per tant, la síntesi d'aquell moment és el pacte que fa Macià amb el govern provisional de la República: bescanvia la república per l'autonomia. A més, en aquell moment Esquerra venia d'una tradició federal, obrerista, etcètera. Vull dir que, a cada moment, Esquerra ha defensat allò que ha cregut millor per al país. Instrumentalment, ha negociat o ha pactat amb les institucions de l'estat: ho va fer el 1931 i el 2003, quan va proposar un acord estratègic amb l'esquerra espanyola i catalana per a anar endavant. En aquell moment ho vam fer per a obtenir un Estatut d'autonomia més potent i més ambiciós, evidentment en un procés gradual —perquè nosaltres encarnem un independentisme gradualista—, però ja amb bones dosis d'escepticisme.

—Però feu el llibre per a convèncer els lectors que la impossibilitat de l'encaix ha de menar a la independència?

—El llibre és d'*agitprop* independentista i vol guanyar adhesions, simpaties

i voluntats alhora que explica coses amb detall de les relacions Catalunya-Espanya en els àmbits polític, social i cultural. I vol incorporar a l'independentisme molta gent que, fins fa no gaires anys, defensava les bondats de l'autonomisme.

—Amb quins arguments?

—El llibre parteix d'una anàlisi modesta sobre dos conceptes, que anomeno les dues vaques sagrades del catalanisme, l'encaix i la locomotora hispànica, que han caigut pel seu propi pes. Intento demostrar que no és possible una entesa lúcida entre el centre i la perifèria des d'un punt de vista polític, però també cultural, per una temptació supremacista del castellà —com s'ha vist en l'ofensiva contra la llengua. I, d'una altra banda, nosaltres ja no som la locomotora hispànica; som un vagó més. I això, que també havia estat a la base de la nostra autoestima durant tres segles, com deia Vicens Vives, també ha fracassat. Per tant, són dos motius ben evidents per a dir adéu.

Passa que, com deia Gaziel, això de l'encaix és un empat infinit d'impotències. La impotència nostra de tocar el dos quan vulguem i la impotència dels castellans d'acabar-nos assimilant. Però s'ha demostrat, com deia Unamuno, que no es pot catalanitzar Espanya. Això s'ha demostrat aquests darrers anys. Estem en una situació molt diferent de fa 150 anys, quan el catalanisme polític emergeix després de la Renaixença i intenta generar o canviar Espanya. Cal encetar una etapa nova.

—Dieu que el federalisme i el pujolisme són dues cares de la mateixa moneda?

—Després del fracàs de l'Estatut i de la sentència del Constitucional —que diu de manera clara que hi ha un únic objecte jurídic que es diu Espanya i no hi ha res a encaixar—, encara hi ha una certa reencarnació del pujolisme i del federalisme: els dirigents actuals de Convergència i del PSC ens proposen unes estratègies de perdedors.

—Quines?

—El PSC diu que hem de negociar amb Madrid les peces perdudes de l'Estatut a la sentència del TC. És una manera de dir que encara podem obtenir allò mateix que deia l'Estatut —cosa que s'ha demostrat impossible.

I CiU pretén per a la nova etapa —que havia de ser superadora de l'anterior— fer

compatible –de manera que recorda el pujolisme– els moments de tensió identitària amb Espanya i l'exercici de la capacitat d'influència política a Madrid a través d'un Duran i Lleida encarnat en l'home total, una mena de ministre sense cartera.

Francament, som allà on érem. Sóc crític amb el federalisme i amb el pujolisme; especialment amb el federalisme perquè, a partir del 2004, hi ha un intent d'obrir el fons d'armari de l'esquerra espanyola i ja hem vist que a dintre no hi ha res. Nosaltres vam fer una aposta estratègica d'allargar la mà a l'esquerra espanyola en canvi d'un Estatut i anar transitant gradualment cap a un escenari de més autogovern. Ja sabíem què donava de si el pujolisme –peix al cove durant un quart de segle i hegemonia política asfixiant de CiU. El del federalisme era un pot de les essències encara per obrir. Evidentment, ja hem vist què dona de si. Per a poder-te federar hi ha d'haver algú a l'altra banda. I quan truques a Madrid per la línia federal, comunica permanentment.

—I el pujolisme?

—En el cas de CiU és evident que hi ha hagut un canvi de discurs, dialèctic, però no un canvi real, en les maneres de fer. Malgrat que Mas no fa igual com feia Pujol deu anys enrere i malgrat que Pujol diu unes coses que eren insòlites deu anys enrere, les coses no han canviat.

—I la proposta del pacte fiscal?

—Em va fer molta gràcia que la setmana passada el govern proposés de crear un grup de treball de peatges, coincidint amb la demanda del pacte fiscal i la creació al Parlament –a instància nostra– d'una comissió d'estudi. Tinc la sensació que som on érem el 2003. Es tracta d'anar endavant. Crec que hi ha hagut un canvi fenomenal en la política catalana els darrers temps, que és que hem posat com mai a l'agenda política el dret de decidir.

—Quina és l'acció política que proposeu per a resoldre la manca d'encaix de Catalunya?

—En la qüestió de l'encaix hem guanyat un nivell de presa de consciència importantíssim. A conseqüència del debat que es va produir conjunturalment a les darreres eleccions, hi ha hagut un canvi. Allò que van anomenar desafecció és real. No tan sols hi ha hagut un distanciament emocional, sinó també



JORDI PUJOL
“Per la importància de Barcelona, i potser amb urgències, hem fet l'acord amb Laporta”

polític entre Catalunya i Espanya. La prova és que, com deia abans, el dret de decidir consta a l'agenda política com mai. A més, hi ha hagut un procés de consultes a 500 municipis, una cosa insòlita cinc anys enrere. Amb això hi hem guanyat.

Amb relació a l'economia, també hem guanyat, perquè s'ha sabut que el saldo fiscal és tan negatiu i ha crescut el nivell de consciència del pessim negoci de les relacions econòmiques entre Catalunya i Espanya.

Amb tot, als aspectes culturals i lingüístics que el catalanisme havia agafat com a bandera històricament, ara s'hi afegeixen dos factors: els sentiments i els interessos. Sóc dels qui pensa que avui dia allò que cohesionava els estats són els beneficis. Avui la majoria de catalans –i la majoria de ciutadans dels Països Catalans– saben que aquest estat els perjudica els interessos. Per això sóc optimista.

—Què s'ha de fer, doncs?

—No és fàcil. Tinc la impressió que som més reactius que no propositius. Hi va haver una manifestació descomunal el 10 de juliol a Barcelona i, metafòricament, és com si la capçalera ja l'hagués abandonada. La gent continua òrfena perquè llavors hi va haver un moment de reacció contra l'enemic, contra l'adversitat, contra una sentència hostil i en defensa de la voluntat de Catalunya legítimament expressada a les urnes. Falta qui encapçali tot aquest procés i quan el

partit que lidera Catalunya i el primer partit de l'oposició continuen parlant de receptes antigues, no anem bé.

—Què cal fer?

—Esquerra ha expressat, i en l'últim cicle de manera directa, la necessitat d'apel·lar a una majoria social a través d'un instrument democràtic: una consulta. Aquesta travessa pel desert ha de tenir algun oasi. Per tant, el fet de reclamar un nou finançament no és incompatible amb proposar –potser en aquesta legislatura no, però a la següent sí– una consulta sobre l'autodeterminació. Igual com ho pugui fer Escòcia, Flandes o ho torni a fer el Quebec.

—Els tripartits han estat una bona estratègia per a acostar el Principat a la independència?

—Hi ha dos paràmetres per a analitzar la bondat dels tripartits: en termes de país i en termes de partit. En termes de país, si m'ho miro des d'un punt de vista egoïsta o partidari, evidentment el rendiment electoral ha estat nul. En termes de país, ni els més acèrrims adversaris d'Esquerra no li neguen haver guanyat la batalla estratègica dels últims anys: el país s'ha sobiranitzat clarament. Nosaltres hem actuat com a catalitzadors d'aquest procés del país a la seva sobirania. Ja no es veu com un procés dolorós ni quimèric. Cada dia es veu més tangible, més proper. I això ha passat gràcies al fet que aquests darrers set o vuit anys, Esquerra ha empès –o ha estirat– els dos principals partits en les relacions Catalunya-Espanya i ha fet la prova del cotó al federalisme espanyol. I el cotó ha sortit negre, tan negre com són de greixosos els racons de l'aparell de l'estat.

—Al llibre esmenteu molt més Carod-Rovira que no Puigercós. Ha fet empipar algú, aquest llibre?

—No. Sobretot hi incloc citacions de coses escrites. Carod-Rovira és, indiscutiblement, una de les persones que ha contribuït a renovar les bases ideològiques i estratègiques del catalanisme i té una important obra escrita. És lògic que al·ludeixi a aquestes obres més que no al dia a dia polític: Puigercós és més un home d'acció. A més, col·laboro estretament i diàriament amb Joan Puigercós i no té cap reserva en absolut. És veritat que Carod-Rovira ha deixat una petjada important amb la seva obra.

Àlex Milian